

Acilde Adli Sorumluluklar

Yard. Doç. Dr. Burcu Genç Yavuz

- Acil servisler, akut travma vakalarının ilk başvuru yeri olduğu için acil serviste çalışan tüm hekimlerin adli vakanın ne olduğu, ilk muayenede neler yapılması gerektiği, adli rapor düzenlerken dikkat edilecek hususlar ve hukuki sorumluluklar konusunda bilgi sahibi olması gerekmektedir...

Sunum planı

- Adli vaka ne demek?
- Bildirim yapmak zorunda mıyız?
- Bildirim yapmazsak ne olur?
- Acil servisteki sorumluluk alanlarımız
- İlgili kanun maddeleri
- Adli olguları nereye ve kime bildireceğiz?

Adli Vaka Nedir?

- Adli vaka; bir şahsın fiziksel ya da ruhsal olarak mağdur duruma düşmesinde başka kişi veya kişilerin kasıt, ihmâl, tedbirsizlik veya dikkatsizliğinin etken olmasıdır.

Hangi olgular adli?

- Trafik Kazaları
- Kesici-Delici alet yaralanmaları
- Ateşli silah yaralanmaları
- Bir başka şahıs tarafından darp
- Yüksekten Düşmeler
- İş kazaları
- Yanıklar
- Elektrik çarpmaları
- İntihar girişimleri
- Cinsel saldırı

Hangi olgular adli?

- Çocukların cinsel veya fiziksel istismarı ve ihmali
- Kaza, cinayet veya intihar olduğundan kuşkuilanılan tüm durumlar
- İntoksikasyonlar
- Yasa dışı madde kullanımı (bonzai,ekstazi,kokain gibi)
- Suda boğulma ,elle veya iple boğulma
- Cezaevinde veya gözaltında meydana gelen yaralanmalar

Adli olgu bildirimi yapmak zorunda mıyız?

TCK Madde 280:

- (1) Görevini yaptığı sırada bir suçun işlendiği yönünde bir belirti ile karşılaşmasına rağmen, durumu yetkili makamlara bildirmeyen veya bu hususta gecikme gösteren sağlık mesleği mensubu, bir yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.
- (2) Sağlık mesleği mensubu deyiminden tabip, diş tabibi, eczacı, ebe, hemşire ve sağlık hizmeti veren diğer kişiler anlaşılır.

Adli olgu bildirimi yapmak zorunda mıyız?

TCK Madde 235-236:

Hekimin; devlet memuru ya da hekim sıfatı ile görevi sırasında hastasına karşı işlenmiş bir suç durumunu öğrendiğinde ilgili makamlara bildirmesi bir yükümlülüktür. **Mağdur istemese bile ihbarı yasal sorumluluktur.**

Adli olgu bildirimi yapmak zorunda mıyız?

CMK Madde 159:

(1) Bir ölümün doğal nedenlerden meydana gelmediği kuşkusunu doğuracak bir durumun varlığı veya ölünün kimliğinin belirlenememesi halinde; kolluk görevlisi, köy muhtarı ya da sağlık veya cenaze işleriyle görevli kişiler, durumu derhâl Cumhuriyet Başsavcılığına bildirmekle yükümlüdürler.

(2) Birinci fıkra kapsamına giren hallerde ölünün gömülmesi ancak Cumhuriyet savcısı tarafından verilecek yazılı izne bağlıdır.

Hekimlerin Sorumluluk Alanı

TCK Madde 4:

Ceza kanunlarını bilmemek mazeret sayılmaz.

Bir suçun işlendiği ile ilgili bir belirti ile karşılaşan/şüphelenen hekimin adli olgu bildirim yükümlülüğü bulunmaktadır.

Mevcut yasalar ile hekime çok geniş çerçevede adli vaka bildirim sorumluluğu verilmiştir.

Ben Adli Tıp Uzmanı değilim ki!!!

- 1219 sayılı Tababet ve Şuabatı Sanatlarının Tarzı İcrasına Dair Kanun (Madde 11,13),
- CMK'da adli tabiplik hizmetleriyle ilgili muhtelif maddelerde, bu işlemlerin sadece tabipler veya sağlık mesleği mensuplarınca yapılacağını hükme bağlamıştır.
- Adli olguyu ***ilk gören ve müdahale eden hekim adli tıp uzmanı olmasa da*** yasalara göre adli hekimlik görevini de yürütmelidir.

Adli Vakalara Yaklaşım Nasıl Olmalı?

- Gerekli müdahale, tıbbi destek
- Deliller korunmalı
- Adli makamlara haber verilmeli
- Adli rapor düzenlenmeli

Adli Olguları Nereye Bildirelim?

- Emniyet görevlisi
- Sorumlu emniyet amirliği
- Jandarma karakolu
- Cumhuriyet Savcılığı

düzenlenen adli raporlar teslim edilmeli...

SAĞLIK BAKANLIĞI TEMEL SAĞLIK HİZMETLERİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ'NÜN
22/09/2005 TARİH ve 13292 SAYILI GENELGESİ

Adli vaka muayenesi

- Hekim ve yardımcı personel için güvenlik önlemi alınmış olmalı
- Muayene esnasında kişinin rahat anamnez vermesini engelleyecek başka kişiler olmamalı...
- CMK doğrultusunda (Madde 77) kadın muayenesi, istemi halinde ve olanaklar elverdiğinde bir kadın tabip tarafından yapılacaktır. Muayene edilecek kadının talebine rağmen bir kadın tabibin bulunmasına olanakların elvermediği durumlarda, muayene sırasında tabip ile birlikte bir başka kadın sağlık mesleği personelinin bulundurulmasına özen gösterilecektir.

Adli vaka muayenesi

- Sağlık kuruluşlarında, acil vakalar hariç olmak üzere, adli vakaların muayenesine ve rapor tanzimine **öncelik** tanınacaktır.
- Adli vakaların muayene ve rapor tanzimi işlemlerinin **CMK (Madde 332)** doğrultusunda **en geç 10 gün** içinde sonuçlandırılarak gönderen adli makama bildirilmesi gerekmektedir. Muayene sonucunda düzenlenen raporun ilgili adli makama en kısa sürede gönderilmesi esas olmakla beraber, tanıya yönelik tetkik işlemlerin uzaması ve bu sürenin aşılması söz konusu ise, aynı süre içinde durum gerekçeleri ile birlikte ilgili adli makama bildirilecektir.

Adli vaka muayenesi

- Adli vaka olarak sevk edilen kişi, tabip tarafından bizzat görülecek ve muayene edilecektir. Başkasının ifadesine dayanılarak rapor tanzim edilmeyecektir.
- Muayene ve tetkikler sırasında **temel insan hak ve hürriyetleri ile mahremiyete saygı kurallarına** mutlaka uyulacaktır.
- Muayene, kişinin bütün vücudu üzerinde yapılmalıdır. Rapor yazımında yardımcı olmak üzere, muayene bulguları kısaca not alınmalıdır.
- Muayeneyi yapan tabip, bütün adlî vakalarda ve özellikle gözaltına alınmış kişilerin muayenesi esnasında TCK'da yer alan işkence (**Madde 94**), neticesi sebebiyle ağırlaşmış işkence (**Madde 95**) ve eziyet (**Madde 96**) suçlarının işlendiği yolunda herhangi bir bulguya rastlaması hâlinde, durumu derhâl Cumhuriyet savcısına bildirecektir.
- Adlî vakalarda, suçun aydınlatılmasına katkıda bulunabilecek **delil** ihtiva etmesi muhtemel elbise ve benzeri materyalin saklanması için gerekli tedbirler alınmalı veya tedbirlerin alınması hususu kolluk kuvvetlerine hatırlatılmalıdır.

Adli vaka muayenesi

- Muayene edilenin, tabip tarafından muayene ve yapılacak işlemler konusunda bilgilendirilmesi esastır.
- İlgilinin, buna rağmen muayene yapılmasına ve vücudundan örnek alınmasına rıza göstermemesi halinde, bu durum tutanakla tespit edilerek ilgili adli makama bildirilecek ve gerekli tedbirlerin alınması istenecektir.

Adli rapor düzenlenmesi

- Adli raporlar, bütünüyle muayeneyi yapan tabibin tespit ettiği objektif bulgulara, konsültasyonlar ve tetkik sonuçlarının incelenmesi ile mesleki bilgileri ışığında yapacağı değerlendirmelere dayanmalıdır ve tarafsız olmalıdır.

Adli rapor düzenlenmesi

- Muayenesi yapılan kişinin alkollü olup olmadığı dikkate alınmalı; tabipçe gerekli görülmesi, adli makamın veya kolluğun talebi halinde kişinin alkollü olup olmadığı usulünce tespit edilerek sonucuna raporda yer verilmelidir.

Yalan Beyan

TCK Madde 206:

Bir resmi belgeyi düzenlemek yetkisine sahip olan kamu görevlisine yalan beyanda bulunan kişi, üç aydan iki yıla kadar hapis veya adlî para cezası ile cezalandırılır.

TCK Madde 210:

(2) Gerçeğe aykırı belge düzenleyen tabip, diş tabibi, eczacı, ebe, hemşire veya diğer sağlık mesleği mensubu, üç aydan bir yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Düzenlenen belgenin kişiye haksız bir menfaat sağlaması ya da kamunun veya kişilerin zararına bir sonuç doğurucu nitelik taşıması halinde, resmi belgede sahtecilik hükümlerine göre cezaya hükmolunur.

Muayenemizde Nelere Dikkat Edelim?

- Travmatik lezyonların anatomik lokalizasyonu, sayısı, ebatları ve özellikleri
- Ekimozun rengi, büyüklüğü, yeri
- Kas lacerasyonu- tendon, sinir kesisi olup olmadığı
- Ateşli silah yaralanmalarında giriş-çıkış deliği
- Kırığın lineer, açık veya parçalı olup olmadığı

Muayenemizde Nelere Dikkat Edelim?

- Yanığın derecesi ve kapladığı alan
- Batına veya toraksa nafiz olduğu düşünülen yaralanmaların tıbbi delilleri
- Sinir yaralanmalarında motor ve duyu muayenesi
- Zehirlenme olgularında, klinik bulgular, laboratuvar sonuçları ve uygulanan tedavi
- Elektrik çarpmalarında dolaşım sistemi muayene bulguları ve kardiyak etkilenme olup olmadığı

Delillerin korunmasındaki sorumluluğumuz

- Kanıt:
Sanık ya da mağdurun suçun işlenmesi esnasında kullandığı, bıraktığı, uzaklaştırdığı, değiştirdiği ya da kontamine ettiği her şeydir (biyolojik, fiziksel, kimyasal izler).
- Emniyet görevlileri ya da savcı gelene kadar delillerin korunması gerekir.

Delillerin korunmasındaki sorumluluğumuz

- Hastanın üzerinde bulunan her türlü materyal delil olarak korunmalıdır.
- Toplanan deliller adli makamlara teslim edilmelidir.
- Kıyafet üzerindeki delikler, merminin giriş-çıkış yerinin ve ateş edilme açısının tespiti için önemlidir .
- Hastanın elbiseleri çıkarılacaksa dikiş yerlerinden kesilerek çıkarılmalı, ateşli silah-delici-kesici alet izlerine zarar verilmemelidir.

Geçici Rapor

- Travma belirtileri ya da bulgular net değil ise,
- Henüz tam tanı konulmamış ise,
- Laboratuvar ya da radyoloji olanağınız yoksa,
- Uzman görüşüne gereksinim duyuluyor ise,
- Hekimin bilgi ve deneyimi yeterli değilse,
- Hekimin kesin rapor vermesi halinde saldırıya uğrama riski varsa...

Kati Rapor

- Muayene sonucunda hastanın değerlendirilmesi sonuçlanmış ise kati rapor düzenlenir.

Ek Rapor

- Sonradan muayene edilerek değerlendirilmesi gerekli durumlarda ;
- Yüzde sabit iz, Yüzde sürekli değişiklik, Devamlı işlev zayıflaması ya da yitirilmesi
- Adli makamlar tarafından yeni sorular sorulduğunda...
- Dava sürecinde yeni delil ve olayın aydınlanmasında yardımcı olabilen rapor türüdür.
- Ek raporlar da bir tür kesin rapordur.

Hayati tehlike nedir?

- Bir yaralanma sonrası, kişinin yaşamının mutlak suretle tehlikeye maruz kalması
- Yani olay sırasında yaşamsal tehlikenin oluşmuş olması önemlidir.
- Ölüm olması gerekmez.
- Kişinin sonradan iyileşmesi de bu durumu değiştirmez.

Hayati Tehlike Kriterleri

- Kafatası kemiklerinde kırık
- İlk üç servikal vertebra kırığı
- Kafa içi kanama, kontüzyon
- Beyin ödemi
- İç organ yaralanmaları
- Büyük damar ve sinir yaralanmaları (Medulla spinalis)
- Toplam vücut yüzeyinin %20 den fazlasında 2. veya %10 dan fazlasında 3. derece yanık
- Toksik doz zehirlenmeler

ÖZET

- Ceza kanunlarını bilmemek mazaret sayılmaz.
- Adli hekim sorumluluğundan kaçamayız.
- Raporlarımızda kanıtsız ifadelere yer vermemeliyiz.

EVERY CHILD
HAS THE
RIGHT TO FEEL
SAFE
AND LOVED

